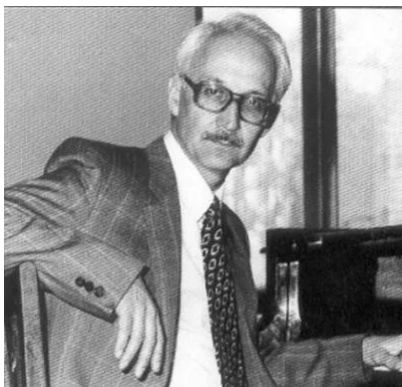




СТЕПАНЕНКО Михайло Борисович (06. 06. 1942, м. Семипалатинськ, нині Семей, Казахстан — 28. 10. 2019, Київ) — композитор, музикознавець, піаніст, педагог, громадський діяч. Син *Бориса* та *Марії Степаненків*, батько *Б. Працюк*. Кандидат мистецтвознавства (1989), професор (1994), член-кореспондент НАМУ (1997). Народний артист України (1997). Заслужений діяч мистецтв РФ (2003). Орден «За заслуги» 3-го ступеня (2002). Лауреат премії «Золотий Орфей» (2002). Член НСКУ (1973; 1992—2005 — голова). Співголова СК СРСР (1991—93). Закінчив Київську консерваторію (1966, кл. фортепіано *В. Нільсена*, *В. Топіліна*; 1971, композиції — *Б. Лятошинського*, *А. Штогаренка*), де від 1967 й викладав (нині Національна музична академія України): від 1994 — професор, від 1996 — завідувач кафедри спеціального фортепіано (до 2018). Наукові дослідження у галузі історії української музики, зокрема відновив і підготував до публікації сонати для скрипки і чембало М. Березовського, твори Д. Бортнянського та М. Лисенка. Серед учнів — *А. Кащенко*, *О. Савайтан*. Як композитор працював у різних жанрах, переважно камерної музики. Виступав у РФ, США, Канаді, Японії, Фінляндії, Вірменії. Здійснив грамзаписи понад 30-ти творів українських композиторів для фортепіано. Мав кілька грамплатівок та компакт-дисків.

Тв.: для симфонічного оркестру — Симфонія (1971), Поема (1975); для струнного квартету — Українська балада (1977); для фортепіано — Варіації (1964), Соната-балада (1965), «Образи» — 2 зошити (1967, 1971), сюїта «Про звірів» (1969), «Дитячий альбом» (1985), 5 музичних моментів (1990); п'єси — для скрипки, для флейти, для кларнета; для бандури — Сонатина, п'єси, етюд; романси — «До тебе, Україно», «Стояла я і слухала весну» (слова Лесі Українки) та інші; вокальні цикли — «Старовинні пісні» (слова А. Ахматової, 1985), «Дурна коняка» (на тексти англійської дитячої поезії); пісні на слова українських поетів; обробки народних пісень; музика до театральних і телевізійних творів для дітей.

Основні праці

Клавірне мистецтво XVI — початку XIX століття (З історії музичної культури України) // *Музика*. 1983. № 4; Соната для скрипки і чембало Максима Березовського // *Укр. муз. архів*. К., 1995. Вип. 1; Зображення українського дударя на німецькій гравюрі кінця XV століття // *Наук. вісн. Нац. муз. академії України*. К., 2002. Вип. 17; Німецькі майстри — виробники клавірних музичних інструментів в Україні (XIX — початку XX століття) // *Муз. україністика: сучас. вимір*. К.; Ів.-Ф., 2008. Вип. 2; Музично-історичні етюд. К., 2012; Статті, дослідження, спогади. К., 2016.

Рекомендована література

1. Степанченко Г. Музика й історія Михайла Степаненка // *Дзеркало тижня*. 2002, 19—26 лип.;
2. Куришев Є. Музичні одкровення Михайла Степаненка // *День*. 2002, 18 лип.;
3. Скринченко В. Історичні етюд професора Михайла Степаненка // *Часопис Нац. муз. академії України*. 2016. № 4.

Т. С. Невінчана

Бібліографічний опис:

Степаненко Михайло Борисович / Т. С. Невінчана // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2025. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-891544>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).